

Semjén Zsolt: A New Age értelmezési lehetőségei. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 1992.	Semjén Zsolt: A New Age kihívása és az evangelizáció lehetősége. Laurea dolgozat. Budapest, Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia, 1990. – Idézet Vanyó László <i>Az ókeresztény egyház és irodalma</i> című művéből (Budapest, Szent István Társulat, 1980., 76–80. o.).
[11] A New Age irodalom szívesen utal vissza az antik gnózisra. A gnózis problematikáját ezért szükséges érinteni, mert szellemét és számos tételét a New Age aktualizálta. Az I. század korinthuszi egyházához hasonlóan a New Age önmagát pneumatikus arisztokráciának tekinti. Azzal az elittudattal büszkélkednek, hogy bölcsességük és misztikus tapasztalatuk a keresztény kinyilatkoztatásnál is mélységesebb. A New Age szélsőségesen spirituális, anyagellenes irányzatainak alapelvei egyformán alkalmasak mind a szélsőséges aszketizmus, mind a szélsőséges erkölcsi lazaság alátámasztására. Hiszen ha kizárólag a spirituális tudás számít, akkor a testi cselekedetek közömbösek, illetve az [12] anyag értéktelensége folytán szinte negatívak. Mindebből viszont következhet az, hogy a test lerombolásának módja az aszkézis, de következhet az is, hogy a test lerombolásának lehetősége a test cselekedetei. Ez utóbbi alapján ideologizálták meg némelyek szexuális kicsapongásaikat.	[25] A new age irodalomban szívesen utalnak vissza az antik <u>gnózis</u>ra. A gnózis problematikáját azért feltétlenül szükséges érintenünk, mert szellemét és számos tételét a new age újra aktualizálta. „A korinthuszi egyház „pneumatikus arisztokráciája” azzal büszkélkedett, hogy bölcsessége, misztikus tapasztalata még az apostolokénál is mélyebb, fenségesebb /.../ A szentségek mágikus hatásába vetett hitük sodorta őket erkölcsi szabadosságba. Alapelveik azonban egyformán alkalmasnak bizonyultak mind a szélsőséges aszketizmus, mind az erkölcsi lazaság alátámasztására. /.../ Egy másik csoportjuk más következtetéseket vont le a külső, testi cselekedet közömbös mivoltából, sőt, ezt a nézetet egyesítették a test rossz mivoltának tételével, majd azt hirdették: a testet a test cselekedeteivel kell lerombolni. A test lerombolásának módját kínálták az élvezetek, gyönyörök, szexuális kicsapongások. [...]”³
Szintén az I. századhoz hasonlóan, aholis Kolosszéban a heterodox zsidóság köréből származó teozófiai elemekkel keverték a keresztény tanítást, a New Age bizonyos irányzatai Isten és a világ közötti közvetítő angyali erőket is tisztelnek, sokszor azonosítva ezeket az égitestekkel, amelyeknek valamiféle determinisztikus erőt tulajdonítanak, és úgy vélik, hogy ezeknek erejét még az Evangélium sem törte meg. Ezen kívül a keresztény üdvtörténetet mítosszá formálják.	[25] „Kolosszéban más tanítás kezdett terjedni, mely a heterodox zsidóság köréből származott. A keresztény tanítást teozófiai elemekkel keverték. Tévtanítók arra próbálták rávenni a kolosszei keresztényeket, hogy az Isten és a világ között közvetítő angyali erőket imádják. Ezek a tévtanítók azonosították az angyali lényeket az égitestekkel, azt hirdették, hogy ezek erejét még az evan- [26]géliumnak sem sikerült megtörni. [...] A keresztény megváltástant a gnózis elválasztotta Jézus Krisztus személyétől, más megváltókat helyettesített be, az üdvösséget mítosszá formálta.”³
Vonzóan hat továbbá a New Age számára a gnosztikusok alapállása, amely szerint elutasítanak minden tekintélyt, lázadnak minden tradíció ellen, és lelkesednek az új iránt.	[26] „[A gnosztikusok] Elutasítottak minden tekintélyt, lázadtak minden régi isten ellen, lelkesedtek az új iránt.”³
Különösen kedvelt a New Age szemében az a gondolat, amely a zsidó apokaliptikus irodalomból került a gnosztikus rendszerekbe, [13] amely sötét színekkel ecsetelte a vég felé rohanó világot, és ellentétig menő feszültséget látott a jelen és a jövő között. A gnosztikusok – és nyomukban a New Age szerzők – a zsidó-keresztény apokaliptika anyagából kilugoztak minden történelmi vonatkozást, eltávolítottak minden történelmi elemet, és a világ apokaliptikus végét valamiféle világteremtési mítosszá alakították át.	[26] „Sokat merítettek még a gnosztikusok a zsidó apokaliptikus irodalomból is. Az apokaliptikus írások sötét színekkel ecsetelték a világot, így vonzóan hatott a gnosztikusokra. /.../ A zsidó apokaliptika feszültséget látott a jelen és a jövő között, amit [27] azután a gnosztikusok az ellentétig fokoztak. A zsidó apokaliptika anyagából gnosztikusok kilugoztak minden történelmi vonatkozást, eltávolítottak belőle minden történelmi elemet, az apokaliptika végítéletét világteremtési mítosszá alakították át.”³

³ Vanyó László: *Az ókeresztény egyház és irodalma.* Ókeresztény írók 1. 76-80. old.